

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: council@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. E02-17

(Prot. Nr.26, 4.§)

2009.gada 18.jūnijā

Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu

Lieta Nr.p/08/10/11

Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto pārkāpumu SIA „Aizputes ceļinieks” un SIA „Ceļu, tiltu būvnieks” darbībās

Konkurences padomes amatpersonas 2008.gada 30.jūlijā *Ceļu būvniecības (auto ceļi, ielas un meža ceļi) tirgus uzraudzības* ietvaros veica Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1. un 3.punktā paredzētās darbības SIA "Aizputes ceļinieks" juridiskajā adresē, kuru laikā tika iegūta šāda informācija:

1) 2007.gada 14.februārī no (*)@ctb.lv¹ uz (*)@inbox.lv nosūtīts e-pasts "kp2004...":

"Pielikumā ievietoju vienību izcenojumu izmaiņas, kuras mēs vairs nekoriģēsim.. P. [šeit un turpmāk tekstā – personvārdu vietā lietoti saīsinājumi]".

Minētā e-pasta pielikumā - tabula "Vienību izcenojumu labojumi" (identifikācija KP 2004/71), kurā 39 darbu pozīcijām norādīta mērvienība un vienības cena latos (bez PVN), t.sk. materiāliem, pārējiem izdevumiem, kopā. Zem tabulas teksts – *Sastādīja: G.Z.*;

2) SIA "Aizputes ceļinieks" valdes priekšsēdētāja E.M. paskaidrojumi:

– „(..) SIA "Aizputes ceļinieks" apmēram 95% no apgrozījuma veido ceļu būvniecība (..). Vairāk kā puse (apmēram 70%) ceļu būvniecības apgrozījuma veidojas no piedalīšanās publiskajos iepirkumos. Uzņēmumā par ceļu būvniecību atbildu es pats, kā arī tehniskais direktors. (..) No SIA "Aizputes ceļinieks" apgrozījuma viedokļa nozīmīgs pasūtītājs ir Latvijas valsts ceļi, SIA „Komunālā pārvalde” (Liepājas pašvaldība), Latvijas valsts meži u.c.”

– „(..) (*)@inbox.lv bija mana e-pasta adrese apmēram pirms 2 gadiem. (*)@ctb.lv ir e-pasta adrese P.A., kurš šķiet (domāju arī šobrīd) strādā SIA "Ceļu, tiltu būvnieks". (..) 2007.gadā SIA "Aizputes ceļinieks" domājām, ka mūsu cenas ir par zemu,

¹ Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju <http://www.nic.lv> domēna vārds ctb.lv reģistrēts SIA „Ceļu, tiltu būvnieks”.

tad bija nejauša saruna, kurā noskaidrojās, ka kolēģiem (SIA "Ceļu, tiltu būvnieks") arī ir līdzīgas problēmas sakarā ar inflāciju. Saruna bija ar G.Z., viņiem arī ir līdzīgs līgums par asfaltsegas periodisko uzturēšanu. Ņemot vērā izejmateriālu sadārdzinājumu, mēs ar G.Z. runājām par cik (procentuāli) sadārdzinās mūsu pakalpojumus. Bija doma par tik arī prasīt cenu palielinājumu pasūtītājam. Tā kā arī tajā sezonā jau darbi bija iesākti, es palūdzu, lai G.Z. man iedod savu aprēķināto sadārdzinājumu. Bet no tā nekas neizdevās, jo līgumā jau bija ierakstīts par kādu koeficientu drīkst palielināt cenas."

Saskaņā ar Iepirkumu uzraudzības biroja mājas lapā² publicēto informāciju SIA "Ceļu, tiltu būvnieks" uzvarēja SIA „Komunālā pārvalde” organizētajā atklātajā konkursā ar identifikācijas Nr.KP 2004/71, iepirkuma līguma priekšmets - *Jaunliepājas ielu asfalta seguma periodiskā un ikdienas uzturēšana*, izpildes termiņš – 2008.gada 31.decembris, savukārt SIA "Aizputes ceļnieks" uzvarēja SIA „Komunālā pārvalde” organizētajā atklātajā konkursā ar identifikācijas Nr.KP 2004/70, iepirkuma līguma priekšmets – *Vecliepājas asfalta seguma būvdarbi - periodiskā un ikdienas uzturēšana*, izpildes termiņš – 2008.gada 31.decembris.

Konkurences padome, ņemot vērā *Ceļu būvniecības (auto ceļi, ielas un meža ceļi) tirgus uzraudzības* ietvaros iegūto, kā arī citu tās rīcībā esošo informāciju, 2008.gada 24.septembrī, pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 22.panta 2.punktu, 24.pantu un 26.panta pirmo daļu, nolēma ierosināt lietu *Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto pārkāpumu SIA „Aizputes ceļnieks” un SIA „Ceļu, tiltu būvnieks” darbībās* un pievienot minētajai lietai *Ceļu būvniecības (auto ceļi, ielas un meža ceļi) tirgus uzraudzības* lietas materiālu kopijas (Prot. Nr.42, 5.§).

Konkurences padome 2009.gada 18.martā, pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 2.punktu un 27.panta otro daļu, nolēma pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu lietā Nr.p/08/10/11 *Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto pārkāpumu SIA „Aizputes ceļnieks” un SIA „Ceļu, tiltu būvnieks” darbībās* (turpmāk tekstā – lieta Nr.p/08/10/11) uz laiku līdz 2009.gada 22.maijam (Prot. Nr.10, 2.§).

Konkurences padome 2009.gada 21.maijā, pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 2.punktu un 27.panta otro daļu, nolēma pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu lietā Nr.p/08/10/11 uz laiku līdz 2009.gada 19.jūnijam (Prot. Nr.20, 3.§).

Saskaņā ar Konkurences likuma 26.panta sestajā un septītajā daļā noteikto Konkurences padome pēc lēmuma pieņemšanai nepieciešamās informācijas iegūšanas 2009.gada 25.maijā nosūtīja par to paziņojumu SIA „Aizputes ceļnieks” (vēstule Nr.938) un SIA „Ceļu, tiltu būvnieks” (vēstule Nr.937), vienlaicīgi informējot par tiesībām 10 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas brīža iepazīties ar lietu, izteikt savu viedokli un iesniegt papildus informāciju. SIA „Aizputes ceļnieks” pārstāvji 2009.gada 2.jūnijā iepazīnās ar lietas materiāliem, savukārt SIA „Ceļu, tiltu būvnieks” neizmantoja savas tiesības iepazīties ar lietu. Pēc iepazīšanās ar lietas materiāliem SIA „Aizputes ceļnieks” iesniedza viedokli (2009.gada 4.jūnija vēstule Nr.211).

„Aizputes ceļnieks” (turpmāk tekstā - AC) ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kura reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas numuru 42103000806, tās juridiskā adrese – Kalvenes iela 73, Aizpute, Latvija.

² <http://www.iub.gov.lv>

„Ceļu, tiltu būvnieks” (turpmāk tekstā - CTB) ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kura reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar vienoto reģistrācijas numuru 42103019682, tās juridiskā adrese – Bāriņu iela 7, Liepāja, Latvija.

Izvērtējot tās rīcībā esošo informāciju, Konkurences padome

k o n s t a t ē j a:

1. Konkrētais tirgus

Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpuma tiesiskā sastāva konstatācija ir iespējama noteiktā tirgus dalībnieku saimnieciskās darbības jomā, t.i., kādā konkrētajā tirgū. Konkrētais tirgus Konkurences likuma 1.panta 4.punkta izpratnē ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 5.punktam konkrētās preces tirgus – noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Savukārt atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 3.punktam ģeogrāfiskais tirgus – ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām.

Lietas izpētes gaitā tika vērtēta AC un CTB rīcība iepirkumu līgumu KP Nr.2004/70 par *Vecliepājas asfalta segumu būvdarbiem – ielu asfalta segumu vienkāršo renovāciju, ikdienas un periodisko uzturēšanu 2005., 2006., 2007. un 2008.gadā* un KP Nr.2004/71 par *Jaunliepājas asfalta segumu būvdarbiem – ielu asfalta segumu vienkāršo renovāciju, ikdienas un periodisko uzturēšanu 2005., 2006., 2007. un 2008.gadā* izpildes laikā.

Tā kā minētajā jomā pieprasījumu veido galvenokārt publiskie iepirkumi, no pieprasījuma puses katrā publiskajā iepirkumā ietverto pakalpojumu (vai būvdarbus), var aizstāt tikai ar tādiem pakalpojumiem (vai būvdarbiem), kuri atbilst pakalpojumam (vai būvdarbiem), kurš ietver konkrētā publiskā iepirkuma darba uzdevumā vai tehniskajā specifikācijā norādītās prasības. Līdz ar to no pieprasījuma puses konkrētā prece ir pakalpojumu (vai būvdarbu) kopums, par kuru tiek organizēta katra iepirkuma procedūra. Tāpat arī konkrētā ģeogrāfiskā tirgus robežas nevar būt lielākas par tām robežām, kurās tiek nodrošināts pakalpojums (vai būvdarbi) ģeogrāfiski, prasības pret pasūtīto pakalpojumu (vai būvdarbiem) attiecās ne tikai uz apjomu, termiņu u.c. pakalpojumu (vai būvdarbus) raksturojošām īpašībām, bet arī uz pakalpojuma (vai būvdarbu) sniegšanu noteiktā vietā saskaņā ar pasūtītāja vajadzībām.

Ievērojot Konkurences padomes līdzšinējo praksi, konkrēto tirgu definē viena iepirkuma robežās gadījumos, kad Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas vienošanās aizlieguma pārkāpums tiek vērtēts attiecībā par piedalīšanos vai nepiedalīšanos konkursos vai izsolēs vai par šīs darbības (bezdarbības) noteikumiem. Lietas Nr.p/08/10/11 ietvaros konkrētā tirgus sašaurināšana viena iepirkuma robežās nav pamatota, ņemot vērā, ka šajā gadījumā tiek vērtētas procesa dalībnieku darbības pēc iepirkuma līgumu noslēgšanas attiecībā uz informācijas apmaiņu par cenām pēc uzvaras konkursā.

Līdz ar to Konkurences padome konkrētās preces tirgus un konkrētā ģeogrāfiskā tirgus noteikšanai šajā lietā par būtiskākiem uzskata piedāvājuma puses faktoros.

Konkurences padome savos iepriekšējos lēmumos³ konstatējusi, ka AC un CTB ir tirgus dalībnieki ceļu būvniecības, rekonstrukcijas, renovācijas un periodiskās uzturēšanas tirgū Latvijā, norādot, ka minētā tirgus dalībnieki var piedāvāt plašu šo pakalpojumu spektru, t.i., gan būvniecības, gan rekonstrukcijas, gan renovācijas un periodiskās uzturēšanas pakalpojumus. Vienlaicīgi šajos lēmumos Konkurences padome secinājusi, ka Latvijas teritorijā ceļu būvniecības, rekonstrukcijas, renovācijas un periodiskās uzturēšanas pakalpojumus sniedz komercsabiedrības ar atšķirīgu profilu (specializāciju) un apgrozījumu minētajā jomā, tomēr tikai daļa šo komercsabiedrību var piedāvāt plašu šo pakalpojumu spektru, t.i., gan būvniecības, gan rekonstrukcijas, gan renovācijas un periodiskās uzturēšanas pakalpojumus. Kamēr lielākā daļa komercsabiedrību, kuru darbība saistīta ar šo jomu, veic tikai renovācijas un periodiskās uzturēšanas darbus un/vai neliela apjoma rekonstrukcijas darbus, vai tikai uz noteikta veida ceļiem (piemēram, meža ceļiem, ceļiem ar grants segumu), vai arī ģeogrāfiski šaurākās teritorijās.

Ņemot vērā, ka lietas Nr.p/08/10/11 izpētes gaitā tika vērtēta procesa dalībnieku rīcība – informācijas apmaiņa, kura attiecas uz cenām, saistībā ar publiskajiem iepirkumiem ikdienas un periodiskās uzturēšanas jomā, Konkurences padome uzskata, ka šajā lietā konkrētais tirgus definējams šaurāk nekā iepriekš minētajos lēmumos.

Lietas izpētes ietvaros AC valdes priekšsēdētājs E.M. paskaidrojumos norādījis, ka AC pēdējo 4-5 gadu laikā piedalījusies iepirkumos par pilsētu vai apdzīvotu vietu ielu asfalta segumu uzturēšanu Liepājas rajonā, Kuldīgas rajonā, Saldus rajonā, arī Ventspils rajonā. No AC viedokļa nav atšķirības veikt pilsētu/ apdzīvotu vietu ielu asfalta segumu uzturēšanu vai autoceļu asfalta segumu uzturēšanu. Vienlaicīgi AC valdes priekšsēdētājs E.M. sniedza informāciju par atšķirīgo grants segumu, bruģa segumu un asfalta segumu uzturēšanā, ņemot vērā izmantojamo tehniku, tehnoloģiju un materiālus.

Lietas izpētes ietvaros CTB valdes priekšsēdētājs G.Z. paskaidrojumos norādījis, ka pēdējos 4-5 gados CTB ir piedalījusies iepirkumos par asfaltēto segumu uzturēšanu Liepājas rajona pilsētās/ apdzīvotās vietās, kā arī citur Kurzemes reģionā un Centra reģionā, ņemot vērā, ka periodiskai uzturēšanai nepieciešams, lai „apkalpojošā bāze” būtu tuvumā. No CTB viedokļa autoceļu asfalta segumu uzturēšana un pilsētas/ apdzīvotas vietas ielu asfalta seguma uzturēšana atšķiras. KomPLICētāks darbs ir pilsētā, arī izmaksas pilsētā ir augstākas. Gan lielāks laika patēriņš, cita tehnika, cilvēku, veicot šos darbus pilsētā, ir nepieciešams divreiz vairāk. Asfalta segumu uzturēšana būtiski atšķiras no grants segumu, bruģa uzturēšanas - cita darbu specifika, materiāli.

Konkurences padome, izvērtējot arī SIA „Komunālā pārvalde” lietas ietvaros sniegto informāciju, kā arī publiski pieejamo informāciju, secina, ka autoceļu un ielu asfalta segumu uzturēšana tirgus dalībniekiem ir savstarpēji aizstājama, savukārt bruģa vai grants segumu uzturēšana ir tikai daļēji aizstājama ar asfalta segumu uzturēšanu. Līdz ar to šīs lietas ietvaros kā konkrētās preces tirgus nosakāms asfalta segumu uzturēšanas tirgus, vienlaicīgi Konkurences padome norāda, ka tas var tikt sadalīts segmentos atkarībā no noslogojuma intensitātes.

Konkurences padome uzskata, ka šajā lietā Kurzemes reģions nosakāms kā ģeogrāfiskais tirgus, ņemot vērā, ka tirgus dalībnieki pārsvarā asfalta segumu uzturēšanu veic tajā reģionā, kurā atrodas to tehniskā bāze.

Ievērojot iepriekš minēto, Konkurences padome šajā lietā kā konkrēto tirgu nosaka **asfalta segumu uzturēšanas tirgu Kurzemes reģionā.**

³ Konkurences padomes 02.06.2008. lēmums Nr.64 Par tirgus dalībnieku apvienošanu lietā Nr.3217/08/10/2 Par AS „A.C.B.” un AS „8 CBR” apvienošanu (<http://www.kp.gov.lv>), Konkurences padomes 06.08.2008. lēmums Nr.83 Par tirgus dalībnieku apvienošanu lietā Nr.1699/08/10/4 Par Ceļu būves firmas SIA „Binders” un SIA „Limbažu ceļi” apvienošanu (<http://www.kp.gov.lv>)

2. Lietas izpētes gaitā iegūtā informācija un pierādījumi

2.1. 2008.gada 12.novembrī Konkurences padomes amatpersonas saskaņā ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2008.gada 7.novembra lēmumu veica Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4.punktā paredzētās darbības (turpmāk tekstā – inspekcija) CTB juridiskajā adresē. Inspekcijas laikā tika veikta tirgus dalībnieka telpu un tajās esošo tirgus dalībnieka un tā darbinieku mantu un dokumentu, tai skaitā elektroniskās informācijas sistēmā saglabāto ziņu (datu) apskate, saņemti tirgus dalībnieka pārstāvju paskaidrojumi, apliecināti dokumentu atvasinājumi, kā arī, lai veiktu kibertechnisko ekspertīzi (LR IeM VP Kriminālistikas pārvaldē) ar mērķi atjaunot elektroniskā pasta saraksti, kā arī citus izdzēstos dokumentus, kuriem var būt nozīme izmeklējamā jautājuma noskaidrošanā, izņemts CTB projektu vadītāja P.A. darba vietā esošais dators.

2.1.1. Inspekcijas laikā CTB valdes priekšsēdētāja G.Z. sniegtie paskaidrojumi:

- *“(.) Praktiski 90% CTB apgrozījuma veido apgrozījums ceļu būvniecībā. Apmēram 70% no apgrozījuma veido apgrozījums publiskajos (valsts, pašvaldību) iepirkumos.”*
- *„(.) Pieteikumus iepirkumiem gatavojam mēs ar P.A. Gan es, gan P.A. Parakstu piedāvājumus es. Otrs valdes loceklis nepiedalās uzņēmuma vadīšanā. Piedāvājumos es cenās lieku, ņemot vērā, cik ļoti nepieciešams objekts, kāds ir CTB noslogojums attiecīgajā momentā. Citreiz liekam divreiz lielākas cenas, citreiz tikai ar 3-4% peļņu.”*
- *„P.A. CTB strādā jau apmēram 4-5 gadus. Es dodu viņam darba uzdevumus, īpaši nekontrolēju, es viņam uzticos. P.A. ir projektu vadītājs, pamatfunkcija – vadīt līgumu izpildi, viņš veic arī piedāvājuma „uzmetuma” (melnraksta) sagatavošanu, ieliek cenas, bet bez mana akcepta nekas tālāk neaiziet. (.)”*
- *„CTB nozīmīgākie klienti (pasūtītāji) ir Latvijas valsts ceļi, SIA „Komunālā pārvalde” un Liepājas pilsētas dome.”*
- *„Jaunliepājas ielu asfalta seguma periodiskās un ikdienas uzturēšanas (turpmāk – KP2004/71) līgumā bija paredzēta indeksācija, tādēļ arī CTB to izmantoja. Šis līgums vēl ir spēkā līdz gada beigām. Līgumā ir paredzēts, ka iepirkumam „pārejoj” uz nākamo gadu, piedāvājumā iesniegtās cenas tiek reizinātas ar statistikas pārvaldes noteikto inflācijas koeficientu. Pasūtītājs pats pārrēķina, tad iedod mums parakstīt līguma grozījumus.”*
- *„Neatceros, kurš gatavoja piedāvājumu KP2004/71 iepirkumam. Neatceros, ka CTB būtu iesniegusi kādu jaunu (koriģētu) tāmi. Faktiski šīs korekcijas, izmaiņas parādās tikai izrakstot rēķinu jau par paveiktu darbu, tad attiecīgam darbam pie samaksas tiek pierēķināts arī inflācijas koeficients saskaņā ar līguma grozījumiem.”*
- *„Nevaru komentēt to, ka P.A. sūtījis pa e-pastu vēstuli ar pielikumu, kurā norādīts identifikācijas numurs KP2004/71. CTB piedāvājumā bija citas cenas. Es par šādu e-pastu neko nezinaju.”*
- *„Sarunas par konkrētiem iepirkumiem ar E.M. nav bijušas, dažreiz ir runāts par problēmām, kas rodas līgumu realizācijas laikā, bet tās neskar finanšu jautājumus.”*

2.1.2. Inspekcijas laikā CTB projektu vadītāja P.A. sniegtie paskaidrojumi:

- *„(.) Mana e-pasta adrese: (*)@ctb.lv (.)”*
- *„(.) Dažreiz garāmejojot satiekos ar AC pārstāvjiem, piemēram, E.M. Vēl esmu kontaktējies ar M.K. no AC (.)”*
- *„Par 2007.gada 14.februāra e-pastu "kp2004..." neko nevaru paskaidrot, neatceros, man ir slikta atmiņa.”*

- „*Nevaru komentēt atrastos dokumentus ar vienību izcenojumiem (identifikācija KP2004/71), datoram parole tika uzlikta tikai 2008.gadā, paroli esmu 2-3 reizes mainījis.*”

2.2. Saskaņā ar Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1.punktu SIA „Komunālā pārvalde” 2009.gada 22.janvārī Konkurences padomei sniegtā informācija:

2.2.1. 2004.gada 28.oktobra līgums KP Nr.2004/70

- 2004.gada 28.oktobra līgums KP Nr.2004/70 starp SIA „Komunālā pārvalde” un AC, saskaņā ar kuru AC apņemas veikt Vecliepājas asfalta segumu būvdarbus – ielu asfalta segumu vienkāršo renovāciju, ikdienas un periodisko uzturēšanu 2005., 2006., 2007. un 2008.gadā. Pretendenta piedāvājums, vienību izcenojumi, darba uzdevums un tehniskās specifikācijas ir līguma pielikumi un neatņemama sastāvdaļa (turpmāk tekstā – līgums KP 2004/70).

Līguma KP 2004/70 7.3.punktā paredzēts, ka „*Reizi finanšu gadā, pusēm, savstarpēji rakstiski vienojoties, ir tiesības izmainīt vienību cenas, kas saistītas ar tiesību aktu grozījumiem, materiālu cenu izmaiņām, energoresursu cenu izmaiņām, kā arī citiem faktoriem, kas nav atkarīgi no pusēm, saskaņā ar šajā periodā Latvijas Bankas aprēķināto vidējo gada inflācijas koeficientu.*”

Pielikums Nr.1 pretendenta piedāvājumam – *Vienību izcenojumi (..) Identifikācija KP 2004/70*, kurā 39 darbu pozīcijām norādīta mērvienība un vienības cena latos (bez PVN), t.sk. materiāliem, pārējiem izdevumiem, kopā.

- 2007.gada 1.marta *Papildinājumi* 2004.gada 28.oktobra līgumā KP 2004/70 starp SIA „Komunālā pārvalde” un AC: (*).

- *Vienību izcenojumi (..) Identifikācija KP 2004/70*, kurā 39 darbu pozīcijām norādīta mērvienība un vienības cena latos (bez PVN), t.sk. 2004.gadā un 2007.gadā.

- 2008.gada 11.marta *Papildinājumi* 2004.gada 28.oktobra līgumā KP 2004/70 starp SIA „Komunālā pārvalde” un AC.

2.2.2. 2004.gada 15.novembra līgums KP Nr.2004/71

- 2004.gada 15.novembra līgums KP Nr.2004/71 starp SIA „Komunālā pārvalde” un CTB, saskaņā ar kuru CTB apņemas veikt Jaunliepājas asfalta segumu būvdarbus – ielu asfalta segumu vienkāršo renovāciju, ikdienas un periodisko uzturēšanu 2005., 2006., 2007. un 2008.gadā. Pretendenta piedāvājums, vienību izcenojumi, darba uzdevums un tehniskās specifikācijas ir līguma pielikumi un neatņemama sastāvdaļa (turpmāk tekstā – līgums KP 2004/70).

Līguma KP 2004/71 7.3.punktā paredzēts, ka „*Reizi finanšu gadā, pusēm, savstarpēji rakstiski vienojoties, ir tiesības izmainīt vienību cenas, kas saistītas ar tiesību aktu grozījumiem, materiālu cenu izmaiņām, energoresursu cenu izmaiņām, kā arī citiem faktoriem, kas nav atkarīgi no pusēm, saskaņā ar šajā periodā Latvijas Bankas aprēķināto vidējo gada inflācijas koeficientu.*”

Pielikums Nr.1 pretendenta piedāvājumam – *Vienību izcenojumi (..) identifikācija KP 2004/71*, kurā 39 darbu pozīcijām norādīta mērvienība un vienības cena latos (bez PVN), t.sk. materiāliem, pārējiem izdevumiem, kopā.

- 2007.gada 1.marta *Papildinājumi* 2004.gada 15.novembra līgumā KP 2004/71 starp SIA „Komunālā pārvalde” un CTB: (*).
- 2007.gada 28.decembra CTB iesniegums SIA „Komunālā pārvalde” *Par vienības cenu izmaiņu*.
- 2008.gada 6.februāra *Papildinājumi* 2004.gada 15.novembra līgumā KP 2004/71 starp SIA „Komunālā pārvalde” un CTB.

2.2.3. Konkursa materiāli

Atklātajā konkursā „Par tiesībām veikt Vecliepājas asfalta segumu būvdarbus – ikdienas un periodisko uzturēšanu” (Identifikācija KP 2004/70) piedāvājuma iesniegšanas termiņš bija 2004.gada 9.septembris, konkursa nolikumu izņēma CTB, VAS „Kurzemes ceļi”, Liepājas 4.ceļu rajons, AC, piedāvājumu iesniedza AC, 2004.gada 28.oktobrī ar AC tika noslēgts līgums.

Atklātajā konkursā „Par tiesībām veikt Jaunliepājas asfalta segumu būvdarbus – ikdienas un periodisko uzturēšanu” (Identifikācija KP 2004/71) piedāvājuma iesniegšanas termiņš bija 2004.gada 9.septembris, konkursa nolikumu izņēma CTB, VAS „Kurzemes ceļi”, Liepājas 4.ceļu rajons, AC, piedāvājumu iesniedza CTB, 2004.gada 15.novembrī ar CTB tika noslēgts līgums.

Abos minētajos konkursos pasūtītāja SIA „Komunālā pārvalde” prasības un noteikumi, t.sk. prasības pretendentu izvērtēšanai, piedāvājuma noformējuma pārbaude, pretendentu atlase, tehnisko piedāvājumu atbilstības pārbaude, piedāvājumu vērtēšana, vērtējamie kritēriji, veicamo darbu saraksts, tehniskās specifikācijas, bija vienādi, izņemot iepirkuma priekšmetu un līguma izpildes vietu – vienā konkursā Vecliepājas ielu asfalta seguma periodiskā un ikdienas uzturēšana, otrā konkursā Jaunliepājas ielu asfalta seguma periodiskā un ikdienas uzturēšana.

2.3. 2008.gada 12.novembrī inspekcijas laikā izņemtais CTB projektu vadītāja P.A. darba vietā esošais dators 2008.gada 13.novembrī tika nodots Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldei kibertechniskās ekspertīzes veikšanai (izmantojot datora „image copy”), ar mērķi atjaunot elektroniskā pasta saraksti, kā arī citus izdzēstos dokumentus, kuriem var būt nozīme lietā.

2009.gada 2.martā Konkurences padomē tika saņemts *Eksperta atzinums par informācijas tehnoloģiju ekspertīzes veikšanu Nr.0831127* un pielikums (CD diskā) ar atrasto informāciju (elektroniskā pasta sarakste un dokumenti, t.sk. dzēsti). Eksperta atzinumā norādīts, ka atrastā informācija tika ierakstīta CD diskā, saglabājot tādu pašu katalogu struktūru kā ekspertīzei iesniegtajā izpētes objektā, CD disks ir vienreiz ierakstāms disks, kurš pēc ierakstīšanas ir „aizslēgts” (finalized), un informāciju tajā nav iespējams modificēt, papildināt vai izdzēst.

Pēc CD diskā esošās informācijas izskatīšanas tika izdrukāta un lietai pievienota šāda informācija [minētā informācija tika atrasta arī inspekcijas laikā CTB projektu vadītāja P.A. darba vietā esošā datora apskatē], kā arī attiecīgo informāciju saturošo failu rekvizīti:

▪ *periodika KP 2004.xls*⁴ – tabula *Vienību izcenojumu labojumi* (identifikācija KP 2004/71), kurā 39 darbu pozīcijām norādīta mērvienība un vienības cena latos (bez PVN), t.sk. materiāliem, pārējiem izdevumiem, kopā. Zem tabulas teksts – *Sastādīja: G.Z.* Minētais dokuments ir identisks 2007.gada 14.februārī no (*)@ctb.lv uz (*)@inbox.lv e-pasta "*kp2004...*" pielikumā nosūtītajam.

▪ *periodika KP 2004-1.xls*⁵:

– tabula *Vienību izcenojumi* (identifikācija KP 2004/71) (kreisajā pusē), kurā 39 darbu pozīcijām norādīta mērvienība un vienības cena latos (bez PVN), t.sk. materiāliem, pārējiem izdevumiem, kopā. Minētā dokumenta daļa satur tādu pašu informāciju kā CTB 2004.gada 9.septembra piedāvājuma pielikumā Nr.1 esošā tāme SIA „Komunālā pārvalde” organizētajā iepirkumā „Par tiesībām veikt Jaunliepājas asfalta segumu būvdarbus – ikdienas un periodisko uzturēšanu” (identifikācija KP 2004/71);

– tabula *Vienību izcenojumi (ar izmaiņām)* (identifikācija KP 2004/71) (labajā pusē), kurā 39 darbu pozīcijām norādīta mērvienība un vienības cena latos (bez PVN), t.sk. materiāliem, pārējiem izdevumiem, kopā. Minētās tabulas kolonnas atbilst tabulas *Vienību izcenojumi* attiecīgajām kolonnām, izņemot kolonnās – *Pārējie izdevumi, Kopā* – summas norādītas tabulas *Vienību izcenojumi* attiecīgajām summām, piemērojot koeficientu 1,135 jeb 13,5% palielinājumu. Lielākā daļa no tabulā *Vienību izcenojumi (ar izmaiņām)* norādītajām summām ir mazākas nekā 2007.gada 14.februārī no (*)@ctb.lv uz (*)@inbox.lv e-pasta "*kp2004...*" pielikumā nosūtītajā dokumentā.

2.4. 2009.gada 25.martā Konkurences padomes amatpersonas veica Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1. un 3.punktā paredzētās darbības (turpmāk tekstā – apmeklējums) AC juridiskajā adresē. Apmeklējuma laikā tika veikta tirgus dalībnieka dokumentu, tai skaitā elektroniskās informācijas sistēmā saglabāto ziņu (datu) apskate, saņemti tirgus dalībnieka pārstāvja paskaidrojumi, apliecināti dokumentu atvasinājumi.

2.4.1. Apmeklējuma laikā AC valdes priekšsēdētāja E.M. sniegtie paskaidrojumi:

▪ „(..) Mēs konstatējam, ka saskaņā ar līgumu KP 2004/70 veicamo darbu izmaksas ir paaugstinājušās, tādēļ vērsāties SIA „Komunālā pārvalde”, tas bija 2007.gada sākumā. Es vaicāju pasūtītājam, vai ir iespējams mainīt vienību izcenojumus, jo līgumā tas bija paredzēts. Es parakstīju iesniegumu adresētu SIA „Komunālā pārvalde”, netika sniegti jauni vienību izcenojumi. Pēc iesnieguma iesniegšanas tika parakstīti līguma papildinājumi (01.03.2007.). Precīzi neatceros, kad iesniedzām minēto iesniegumu, iesniegums AC nav saglabājies.”

▪ [Par SIA „Komunālā pārvalde” Konkurences padomei iesniegto dokumentu „Vienību izcenojumi” (17.,18.lp.)] „*Neatceros, ka AC būtu sagatavojusi un iesniegusi šo dokumentu, uz tā nav mana paraksta.*⁶”

▪ [Par 30.07.2008. sarunu protokolā sniegto informāciju] „*Saruna ar G.Z. bija, bet es neatceros, kur tā notika.*⁷ *Es zināju, ka CTB bija analogs līgums AC līgumam KP*

⁴ Faila rekvizīti: izveidots – 2007.gada 13.februārī 13:03:56, modificēts – 2007.gada 14.februārī 13:48:26, izdrukāts – 2007.gada 14.februārī 13:38:58 (Statistika); izveidots – 2007.gada 14.februārī 13:48:26, modificēts – 2007.gada 14.februārī 13:48:26 (Vispārīgie rekvizīti).

⁵ Faila rekvizīti: izveidots – 2007.gada 13.februārī 13:03:56, modificēts – 2007.gada 3.aprīlī 9:41:49, izdrukāts – 2007.gada 3.aprīlī 9:40:39 (Statistika); izveidots – 2007.gada 3.aprīlī 9:41:49, modificēts – 2007.gada 3.aprīlī 9:41:49 (Vispārīgie rekvizīti).

⁶ AC pārstāvju izteiktie labojumi un papildinājumi sarunu protokolā: „uz dokumenta nebija arī datuma, kā arī datuma, kad šo dokumentu saņēmusi Komunālā pārvalde”.

⁷ AC pārstāvju izteiktie labojumi un papildinājumi sarunu protokolā: „Nejaušā saruna ar G.Z. bija ļoti vispārīga”.

2004/70, t.i., par Jaunliepāju. SIA „Komunālā pārvalde” bija raksturīgi šādi ilgtermiņa uzturēšanas līgumi. Es pieņemu, ka tajā brīdī es nezināju par līgumā ierakstīto inflācijas koeficientu.⁸ Iespējams, ka tad, kad notika saruna ar G.Z., es nebiju sapratis par līgumā paredzēto inflācijas koeficientu.⁹ Atsūtīto e-pastu ar pielikumu es nevienam tālāk AC nesūtīju. Faktiski to nevarēja izmantot.¹⁰”

▪ [Par 25.03.2009. E.M. datorā atrastajiem dokumentiem] „Es neatceros, ka būtu sagatavojis vai saņēmis no kāda AC darbinieka dokumentu „Vienību izcenojumi (..) Identifikācija KP 2004/70”. Neatceros, ka būtu šo dokumentu snieguši SIA „Komunālā pārvalde”. Iespējams, ka norādītās cenas kolonnā „2007.gadā” 2007.gadā arī tika piemērotas, ja tās atbilst līguma papildinājumā norādītajam koeficientam.¹¹ Attiecībā uz dokumentu „Vienību izcenojumu labojumi (identifikācija KP 2004/71)” es pieņemu, ka elektroniski saņemto dokumentu esmu saglabājis sev. Es vairs neatceros, kādēļ tā esmu darījis. Minēto dokumentu nekādā veidā neesmu izmantojis.”

2.4.2. Apmeklējuma laikā izdrukātā informācija no AC valdes priekšsēdētāja E.M. datora, kā arī attiecīgo informāciju saturošo failu rekvizīti:

- *periodika KP 2004-1.xls*¹² – tabula *Vienību izcenojumu labojumi* (identifikācija KP 2004/71), kurā 39 darbu pozīcijām norādīta mērvienība un vienības cena latos (bez PVN), t.sk. materiāliem, pārējiem izdevumiem, kopā. Minētais dokuments atbilst 2007.gada 14.februārī no (*)@ctb.lv uz (*)@inbox.lv e-pasta "kp2004..." pielikumā nosūtītajam, izņemot zem tabulas teksta *Sastādīja: G.Z. vietā – Jaunliepāja*.
- *IU KP 2004.xls*¹³ – tabula *Vienību izcenojumi (..) Identifikācija KP 2004/70*. Minētais dokuments atbilst SIA „Komunālā pārvalde” Konkurences padomei iesniegtajam dokumentam „Vienību izcenojumi” (17.,18.lp.).

2.5. Saskaņā ar Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1. un 2.punktu 09.04.2009. Konkurences padomes telpās CTB valdes priekšsēdētāja G.Z. sniegtie paskaidrojumi:

- „(..) SIA „Komunālā pārvalde” organizētajā iepirkumā „Par tiesībām veikt Jaunliepājas asfalta segumu būvdarbus – ikdienas un periodisko uzturēšanu” (identifikācijas Nr.KP 2004/71) paredzētajos darbos (39 pozīcijās) ir iekļauti visi iespējamie darbu veidi, kādi iespējami asfaltu segumu uzturēšanā. Citiem pasūtītājiem, piemēram, ir tikai 2 pozīcijas.”

⁸ AC pārstāvju izteiktie labojumi un papildinājumi sarunu protokolā: „E.M. zināja par līgumā paredzēto inflācijas koeficientu, bet nezināja, kāds ir objektīvs koeficients attiecīgajā laika periodā saskaņā ar Latvijas Bankas noteikto”.

⁹ AC pārstāvju izteiktie labojumi un papildinājumi sarunu protokolā: „E.M. kungs nebija noskaidrojis Latvijas Bankas noteiktos koeficientus par 2005. un 2006.gadu”.

¹⁰ AC pārstāvju izteiktie labojumi un papildinājumi sarunu protokolā: „AC bija līgums ar Komunālo pārvaldi, kurā bija paredzēta iespēja palielināt maksu atbilstoši inflācijas koeficientam, kurš ir objektīvs rādītājs, kuru nosaka Latvijas Banka, ievērojot ievērojamo inflāciju kopš 2004.gada. AC jau 2006.gada beigās, 2007.gada sākumā bija izlēmis izmantot līgumā paredzēto iespēju, vienoties par cenas paaugstināšanu, atbilstoši līgumā noteiktajam koeficientam”.

¹¹ AC pārstāvju izteiktie labojumi un papildinājumi sarunu protokolā: „AC vadījās no līguma un tā grozījumiem (papildinājumiem), atbilstoši šiem dokumentiem tika sastādīti darbu akti un veikti norēķini ar Komunālo pārvaldi”.

¹² Faila rekvizīti: izveidots – 2007.gada 13.februārī 13:03:56 (Statistika); izveidots – 2007.gada 19.februārī 23:33:57 (Vispārīgie rekvizīti) [pārējie laiki atspoguļo apmeklējuma ietvaros veikto darbību norises laiku].

¹³ Faila rekvizīti: izveidots – 2007.gada 13.februārī 13:03:56 (Statistika); izveidots – 2007.gada 20.februārī 01:21:13 (Vispārīgie rekvizīti) [pārējie laiki atspoguļo apmeklējuma ietvaros veikto darbību norises laiku].

- „Neatceros, vai CTB piedalījās SIA „Komunālā pārvalde” organizētajā iepirkumā „Par tiesībām veikt Vecliepājas asfalta segumu būvdarbus – ikdienas un periodisko uzturēšanu” (identifikācijas Nr.KP 2004/70). Zinu, ka šos darbus veica AC.”
- „Neatceros, kurš no CTB puses pēc līguma KP Nr.2004/71 (par Jaunliepājas asfalta segumu uzturēšanu) noslēgšanas vadīja, kontrolēja, organizēja līguma izpildi. Es kontrolēju līguma izpildes summas. Notiek tā: atnāk paziņojums no SIA „Komunālā pārvalde” ar defekta aktu, t.i., kādi darbi jā dara. Pēc līguma noslēgšanas – es paskatos kādi ir rēķini, kā notiek līguma izpilde, rēķinus es parakstu, tādēļ arī redzu, kā veicas. CTB piedāvājumā norādītās cenas nav mainījušās, bet mainās inflācijas koeficients. Tas notiek tā: CTB pilda attiecīgajā periodā veicamos darbus, tad mēs sastādām paveikto darbu daudzumu sarakstu (t.s. forma 2 – darbu izpildes akts), mēs ieliekam līgumā paredzētās cenas (kā piedāvājumā), tad apakšā tiek pielikts klāt attiecīgais inflācijas procents. CTB atbildīgie cilvēki iesniedz saskaņošanai SIA „Komunālā pārvalde”, ja nav iebildumu - mēs izrakstam rēķinu.”
- „Komunikācija ar SIA „Komunālā pārvalde” principā notiek rakstiski, no CTB bija pieprasījums SIA „Komunālā pārvalde” izskatīt līguma 7.3.punktā paredzēto iespēju - piemērot attiecīgo inflācijas koeficientu. Es neatceros, vai tika rakstīts (un atteica) vai netika rakstīts lūgums SIA „Komunālā pārvalde” pirms 2007.gada. 2007.gadā bija būtiski cēlušās bitumena cenas, degvielas cenas, darba spēka izmaksas, par iepriekšējo summu vairs nebija iespējams veikt attiecīgos darbus.”
- „Neatceros, ka būtu runājis par iepriekš minētā līguma izpildi ar M. Viņš ir zvanījis un lūdzis, lai CTB pārdod asfaltbetonu, vai iznomāt tehniku. Neko citu tādu neatceros.”
- „Nevaru izskaidrot to, ka CTB projektu vadītājs P.A. 14.02.2007. nosūtīja e-pastu E.M. ar pielikumu „Vienību izcenojumu labojumi (identifikācija KP 2004/71)” [lietas 1.sēj. 20.-22.lp.]. Neesmu viņu pilnvarojis to darīt. Pēc Konkurences padomes apmeklējuma es prasīju A. par šo meilu, viņš teica, ka to nav darījis. Man tas dokuments neko neizsaka, man tas nešķiet nekas sevišķs, darbinieku datoros atrodas dažādi uzmetumi, visa svarīgā informācija iet ar manu parakstu, es nevaru komentēt. Pēc Konkurences padomes apmeklējuma, CTB tika izrunāts jautājums, lai visiem datoriem būtu paroles, lai tikai konkrētais cilvēks tiktu klāt pie šiem datoriem, 2007.gadā CTB nebija noteikts, ka datoriem jābūt parolēm.”
- [Par CTB projektu vadītāja P.A. datorā atrastajiem dokumentiem: periodika KP 2004.xls - „Vienību izcenojumu labojumi (identifikācija KP 2004/71)” un periodika KP 2004-1.xls - „Vienību izcenojumi (identifikācija KP 2004/71)”, „Vienību izcenojumi (ar izmaiņām) (identifikācija KP 2004/71)” (lietas 2.sēj. 43.-48.lp.)] „Iespējams, ka tā ir A. interpretācija par cenām šiem darbiem. 2007.gadā es neesmu devis tamlīdzīgu uzdevumu P.A.”

2.6. Saskaņā ar Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1.punktu SIA „Komunālā pārvalde” 2009.gada 29.aprīlī Konkurences padomei sniegtā informācija:

2.6.1. Saskaņā ar 2004.gadā noslēgtā līguma KP Nr.2004/70 7.3.punktu (..) 2007.gada 20.februārī no AC tika saņemts iesniegums Nr.9 (..) ar vēlmi veikt vienības cenu izmaiņas līgumā KP Nr.2004/70, pamatojoties uz 2005.gada un 2006.gada Latvijas Bankas aprēķināto gada vidējo inflāciju.

Pamatojoties uz saņemto iesniegumu Nr.9 un pārliecinoties par tajā sniegto ziņu atbilstību, tika sagatavoti un 2007.gada 1.martā parakstīti līguma KP Nr.2004/70 papildinājumi, kuros vienību cenas tika palielinātas par kopumā 13,50% (2005.gada vidējā inflācija 6,7% + 2006.gada vidējā inflācija 6,8%).

Nemot vērā, ka SIA "Komunālā pārvalde" kā pasūtītājs nav ieinteresēta vienības cenu paaugstināšanā, 2005. un 2006.gadā no SIA "Komunālā pārvalde" puses netika

izskatīta iespēja piedāvāt AC paaugstināt vienības cenas. Vienības cenu paaugstinājums tiek izskatīts gadījumā, ja šādu iespēju vēlas izmantot uzņēmējs.

2.6.2. Saskaņā ar 2004.gadā noslēgtā līguma KP Nr.2004/71 7.3.punktu (..) 2007.gada 23.februārī no CTB tika saņemts iesniegums Nr.17 (..) ar vēlmi veikt vienības cenu izmaiņas līgumā KP Nr.2004/71, pamatojoties uz 2005.gada un 2006.gada inflāciju.

Pamatojoties uz saņemto iesniegumu Nr.17 un pārliecinoties par tajā sniegto ziņu atbilstību, tika sagatavoti un 2007.gada 1.martā parakstīti līguma KP Nr.2004/71 papildinājumi, kuros vienības cenas tika palielinātas par kopumā 13,50% (2005.gada vidējā inflācija 6,7% + 2006.gada vidējā inflācija 6,8%).

Nemot vērā, ka SIA "Komunālā pārvalde" kā pasūtītājs nav ieinteresēta vienības cenu paaugstināšanā, 2005. un 2006.gadā no SIA "Komunālā pārvalde" puses netika izskatīta iespēja piedāvāt CTB paaugstināt vienības cenas. Vienības cenu paaugstinājums tiek izskatīts gadījumā, ja šādu iespēju vēlas izmantot uzņēmējs.

2.6.3. Salīdzinot 2007.gada 20.februāra AC iesniegumu Nr.9 *Par izmaksu palielinājumu, darbu metodiku un pielietojamiem materiāliem* un 2007.gada 23.februāra CTB iesniegumu Nr.17 *Par izmaksu palielinājumu, darbu metodiku un pielietojamiem materiāliem* redzams, ka lielākā daļa teksta ir identiska.

2.7. Saskaņā ar Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1.punktu AC 2009.gada 29.aprīlī Konkurences padomei iesniedza informāciju par iepirkumiem, kuros AC piedalījās no 2007.gada februāra līdz 2008.gada februārim par ielu asfaltēto segumu uzturēšanu vai autoceļu asfaltēto segumu uzturēšanu (kopā 29 iepirkumi), kā arī AC rīcībā esošos izcenojumus-piedāvājumus minētajos iepirkumos. Tāpat AC iesniedza līguma KP Nr.2004/70 izpildes aktus (forma Nr.2) par 2006.gada jūniju un 2007.gada jūniju, t.i., pirms un pēc 2007.gada 1.marta papildinājumiem.

2.8. Saskaņā ar Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1.punktu CTB 2009.gada 8.maijā Konkurences padomei iesniedza informāciju par iepirkumiem, kuros CTB piedalījās no 2007.gada februāra līdz 2008.gada februārim par ielu asfaltēto segumu uzturēšanu vai autoceļu asfaltēto segumu uzturēšanu (kopā 3 iepirkumi), kā arī CTB tāmes (piedāvājumus) minētajos iepirkumos. Tāpat CTB iesniedza līguma KP Nr.2004/71 izpildes aktus (forma Nr.2) par 2006.gada jūniju un 2007.gada jūniju, t.i., pirms un pēc 2007.gada 1.marta papildinājumiem.

CTB iesniedza arī CTB projektu vadītāja P.A. amata aprakstu, kurš bija spēkā 2007.gada februārī, kurā minēts, ka projektu vadītājs ir tieši pakļauts CTB valdes priekšsēdētājam, kā arī vispārīgi noteikti pienākumi, tiesības un atbildība.

Vienlaicīgi vēstulē CTB norāda, ka līguma KP Nr.2004/71 izpildi organizēja, vadīja un kontrolēja CTB būvdarbu vadītājs E.Z. Viņa kompetencē bija uzraudzīt būvdarbu gaitu un atbilstību būvnormatīvem, "Speciālajām specifikācijām, "Autoceļu specifikācijām 2001" un līguma prasībām.

3. Tirgus dalībnieku rīcības izvērtējums

Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteikts, ka *"ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par:*

1) *tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem.*"

Konkurences likuma 1.panta 11.punktā paredzēts, ka vienošanās ir *"divu vai vairāku tirgus dalībnieku līgums vai saskaņota darbība, kurā tirgus dalībnieki piedalās, kā arī lēmums, ko pieņēmusi reģistrēta vai neregistrēta tirgus dalībnieku apvienība (asociācija, savienība u.tml.) vai tās amatpersona"*.

Līdz ar to Konkurences likuma piemērošana netiek ierobežota tikai ar divpusēji vai daudzpusēji noslēgtu līgumu, Konkurences likums ir piemērojams arī tirgus dalībnieku sadarbībai, kura tiek sasniegta ar daudz neformālākas sapratnes palīdzību un to sauc par saskaņotu darbību.

Lai konkrētā tirgus dalībnieku darbībā konstatētu saskaņotu darbību, ir jāizpildās sekojošiem nosacījumiem:

- 1) starp tirgus dalībniekiem ir jābūt vienprātībai, ar ko apzināti ir aizstāta konkurence;
- 2) saskaņai starp tirgus dalībniekiem nav jābūt sasniegtai verbāli un to var būt izraisījuši tieši vai netieši kontakti starp karteļa vienošanās dalībniekiem.

Saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmo daļu katram tirgus dalībniekam jānosaka sava rīcība tirgū patstāvīgi. Tirgus dalībnieks, neapšaubāmi, ir tiesīgs piemēroties tirgus apstākļiem un noteikt preces cenu atbilstoši tās izmaksām, taču ir aizliegti jebkuri kontakti starp tirgus dalībniekiem, kuru mērķis vai sekas ir ietekmēt esošā vai potenciālā konkurenta rīcību tirgū vai atklāt konkurentam savu plānoto rīcību, lai piemērotos tirgus apstākļiem. Līdzīgu nostāju ir paudusi Eiropas Kopienų tiesa lietā *Suiker Unie v Commission*.¹⁴

Ievērojot to, ka Konkurences likuma normas ir saskaņotas ar Eiropas Savienības konkurenci regulējošiem tiesību aktiem, Konkurences padome uzskata par pamatotu atsaukties uz Eiropas Kopienų tiesas praksē pausto viedokli. Līdzīga ir arī Eiropas Komisijas un Eiropas Kopienų tiesas iedibinātā prakse. 1986.gada 23.aprīļa lēmumā *Polypropylene lietā Nr. 86/398/EEC* Eiropas Komisija atzina, ka saskaņotas darbības attiecas uz sadarbības veidu starp uzņēmumiem, kuri, nesasniedzot tā saukto īsto vienošanās pakāpi, apzināti aizstāj to ar praktisku sadarbību un tādējādi rada risku konkurencei.¹⁵ Saskaņošanas un sadarbības kritēriji, kurus ir iedibinājusi tiesas judikatūra attiecībā uz saskaņotas darbības jēdzienu, un kuri nekādā gadījumā nenozīmē, ka ir jābūt izstrādātam reālam plānam, ir jāsaprot Līguma nosacījumu, kuri attiecas uz konkurenci, kontekstā tādējādi, ka katram tirgus dalībniekam ir neatkarīgi jānosaka politika, kuru tas plāno realizēt tirgū.¹⁶ Lai pierādītu saskaņotu darbību eksistenci, nav nepieciešams, ka konkurents ir formāli apņēmis, attiecībā uz vienu vai dažiem citiem [konkurentiem] rīkoties zināmā veidā vai konkurenti ir vienojušies par to turpmāko rīcību tirgū.¹⁷ Ir pietiekami, ka konkurents ar savu paziņojumu par plānoto rīcību ir izslēdzis vai, vismaz, ir būtiski samazinājis neskaidrību par uzvedību, kuru no tā sagaida, tirgū.¹⁸ Saskaņotas darbības jēdziens ietver sevī divpusēju kontaktu eksistenci. Šis apstāklis izpildās tad, kad

¹⁴ Apvienotās lietas C-40/73 līdz 48/73, 50/73, 54/73 līdz 56/73, 111/73, 113/73, un 114/73 *Cooperative Vereniging „Suiker Unie” UA and others v Commission of the European Communities*, European Court Reports 1975, 1663 lpp. 174.punkts.

¹⁵ 86/398/EEC: Commission Decision of 23 April 1986 relating to a proceeding under Article 85 of the EEC Treaty (IV/31.149 - Polypropylene), Official Journal L 230, 18.08.1986., 86.punkts.

¹⁶ Apvienotās lietas C-40/73 līdz 48/73, 50/73, 54/73 līdz 56/73, 111/73, 113/73, un 114/73 *Cooperative Vereniging „Suiker Unie” UA and others v Commission of the European Communities*, European Court Reports 1975, 1663 lpp. 173.punkts.

¹⁷ Lietas T-25/95 u.c. *Cimenteries CBR SA v Commission of the European Communities*, European Court Reports 2000, 00491.lapa 1852.punkts.

¹⁸ Turpat.

viens konkurents atklāj tā nākotnes nodomus vai rīcību citam, kad pēdējais to lūdz vai, vismaz, akceptē šādu informācijas apmaiņu.¹⁹

Tādējādi vienošanās vai arī jebkurā citādā formā panākta un īstenota sadarbība starp konkurentiem, kuras ietvaros notiek apmaiņa ar informāciju par cenām, uzskatāma par aizliegtu vienošanos Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē, jo šāda darbība pēc sava mērķa ir vērsta uz konkurences mazināšanu starp tiem, t.i., kavēšanu, ierobežošanu vai deformēšanu starp konkurentiem.

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 6.punktu konkurence ir pastāvoša vai potenciāla ekonomikā sāncensība starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem konkrētajā tirgū. Sāncensība nenotiek un konkurence ir izslēgta, ja konkurenti saskaņo savus plānus vai dara tos zināmus viens otram.

Lietā iegūtā informācija liecina, ka notikusi informācijas apmaiņa par cenām starp diviem tirgus dalībniekiem (konkurentiem). AC un CTB apmainījās ar informāciju jau ar SIA „Komunālā pārvalde” noslēgto līgumu KP Nr.2004/70 (par asfalta seguma būvdarbiem – ikdienas un periodiskās uzturēšanas darbiem Vecliepājā) un KP Nr.2004/71 (par asfalta seguma būvdarbiem – ikdienas un periodiskās uzturēšanas darbiem Jaunliepājā) ietvaros ar mērķi panākt ceļu būvdarbu pakalpojumu cenu palielinājumu. Abi tirgus dalībnieki zināja, ka SIA "Komunālā pārvalde" ar tiem noslēgusi līdzīgus līgumus. AC valdes priekšsēdētājs E.M. uzskatot, ka AC cenas ir par zemu, aicināja CTB valdes priekšsēdētāju G.Z. iedot CTB aprēķināto sadārdzinājumu. Kaut gan CTB valdes priekšsēdētājs G.Z. noliedz, ka šāda saruna būtu notikusi, CTB projektu vadītāja P.A. sūtītais e-pasts ar attiecīgo pielikumu liecina par pretējo.

Tirgus dalībnieks, neapšaubāmi, ir tiesīgs piemēroties tirgus apstākļiem un noteikt preces cenu atbilstoši tās izmaksām, tomēr ir aizliegti jebkuri kontakti starp tirgus dalībniekiem, kuru mērķis vai sekas ir ietekmēt rīcību tirgū vai atklāt konkurentam savu plānoto rīcību, lai piemērotos tirgus apstākļiem, t.i. – tieši tās darbības, kas konstatējamas AC un CTB rīcībā.

Tirgus dalībniekam individuāli jānosaka savu cenu politika, konkrētās lietas ietvaros konstatējama informācijas apmaiņa konkurentu starpā attiecībā uz cenu politikas izmaiņām, kas nav pieļaujama rīcība saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta noteikumiem.

Kaut gan informācijas par cenām nosūtīšana notikusi no CTB darbinieka e-pasta, šīs darbības ir attiecināmas uz tirgus dalībnieku - CTB. Konkurenci regulējošie normatīvie akti nenodala tirgus dalībnieka atbildību no atsevišķu tā darbinieku atbildības. Vadībai ir jāseko, lai tā darbinieki, pildot darba pienākumus, ievērotu normatīvos aktus, tajā skaitā Konkurences likumu. Savukārt AC nav reaģējis noraidoši attiecībā uz šādas informācijas saņemšanu, tādējādi akceptējot šādas informācijas apmaiņu.

Vērtējot lietas konkrētos apstākļus, Konkurences padome, konstatējot pārkāpumu, vadās no visas lietā esošās informācijas, faktu, pierādījumu kopsakara. Konkurences padome ņem vērā konstatēto informācijas apmaiņu par cenām tirgus dalībnieku starpā, to, ka AC un CTB vienlaicīgi, t.i., tikai 2007.gadā (līgumi noslēgti 2004. gada IV ceturksnī) iniciē mainīt vienību cenas, iesniedzot iesniegumus SIA "Komunālā pārvalde" ar lūgumu indeksēt vienību cenas atbilstoši līgumā paredzētajam, kuru teksts lielākajā daļā ir identisks un tie ir iesniegti SIA "Komunālā pārvalde" ar trīs dienu intervālu. Tas faktiski norāda, ka saskaņotās darbības turpinājās.

Saskaņā ar Konkurences likuma 11.pantu pārkāpums ir noticis ar pašas darbības izdarīšanu, neatkarīgi no tā, vai sekas ir iestājušās vai nē, ja darbības mērķis ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana. No normas formulējuma izriet, ka,

¹⁹ Turpat, 1849.punkts.

ja konstatēts tirgus dalībnieku vienošanās mērķis (kavēt, ierobežot, deformēt konkurenci), tad nav obligāti jākonstatē šādas vienošanās sekas, uz ko norāda saiklis „vai” starp vārdiem „mērķis” un „sekas”. Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas formulējums (vienošanās aizliegums, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana) norāda uz to, ka kaitējuma iestāšanās no aizliegtās vienošanās pārkāpuma nav obligāts priekšnoteikums pārkāpuma konstatēšanai, jo pats aizliegtās vienošanās fakts pats par sevi jau tiek vērtēts kā smags nodarījums. Minētās AC un CTB darbības bija vērstas uz kaitējuma nodarīšanu noteiktām interesēm, kaut gan tieša iedarbība uz aizsargāto interesi nenotika pārkāpuma faktiskās kļūdas dēļ, kas izpaudās kā kļūda objektā, t.i., AC un CTB nodoms bija ietekmēt ceļu būvdarbu cenu paaugstināšanu, bet izrādījās, ka to nevar izdarīt, jo attiecīgajos līgumos bija paredzēts konkrēts cenu izmaiņu mehānisms. Ņemot vērā to, ka līgumi bija noslēgti 2004.gada ceturtajā ceturksnī, tirgus dalībnieku vadība, vienojoties par informācijas apmaiņu, lai kopīgi panāktu cenas pieaugumu minēto līgumu kontekstā, šo apstākli varēja būt piemirsusi. Tomēr, tai pat laikā jānorāda, ka no civiltiesību saistību viedokļa izdarīt grozījumus vai papildinājumus iespējams jebkurā līgumā. Pie tam, lai arī saskaņā ar Konkurences padomes iedibināto praksi katrs konkurss atsevišķi veido konkrētās preces tirgu. Šajā administratīvajā lietā vērtējams ir apstāklis, ka abu konkursu uzvarētāju iespējamība palielināt savu piedāvāto pakalpojumu (pakalpojums viens un tas pats, atšķiras teritorija, kurā tas tiek sniegts) cenu kļūst ievērojami lielāka, ja tādu prasību iesniedz abi. Tas var maldināt pakalpojuma saņēmēju par faktiskajām pakalpojuma izmaksām un iespējām saņemt konkrētos, sociāli nozīmīgos, pašvaldības deleģētos pakalpojumus par līgumā noteiktajām cenām.

Tomēr, lai arī par vienību cenu izmaiņām katrs tirgus dalībnieks ar SIA "Komunālā pārvalde" vienojās līgumā paredzētajā kārtībā, tas nekādā veidā neatbrīvo tirgus dalībniekus no atbildības par Konkurences likumā noteiktā vienošanās aizlieguma pārkāpumu. Konkurences padome ir konstatējusi, ka konkurenci kropļojošs mērķis konkrētajiem tirgus dalībniekiem pastāvēja. Tie kļūdījās attiecībā uz reālajām iespējām to realizēt. Pie tam informācijas apmaiņa saskaņā ar Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 1. punktu ir aizliegta un pati par sevi satur konkurenci deformējošu mērķi (izriet no tiesību normas un prakses interpretācijas). Minēto tiesību normu izpratnē „mērķis” nenozīmē dalībnieku subjektīvo attieksmi, bet gan attiecīgās vienošanās objektīvo nozīmi un nolūku tajā ekonomiskajā kontekstā, kādā to ir domāts īstenot. Tādējādi parasti gadījumā, ja ir konstatēts, ka vienošanās ir konkurenci ierobežojosa saskaņā ar tās mērķi, izvērtējumu no seku viedokļa var neveikt.

Izvērtējot minētos faktus kopsakarā, Konkurences padome konstatē, ka ir noticis Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktais pārkāpums.

Atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.798 „Noteikumi par atsevišķu horizontālo sadarbības vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam” 2.9.apakšpunktam vienošanās starp konkurentiem, kuras mērķis ir kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci starp tiem, tai skaitā vienošanās par tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkāda veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem, (..)” ir kvalificējama kā horizontālā kartēļa vienošanās.

4. Tirgus dalībnieka viedoklis un argumenti

AC (04.06.2009. vēstule Nr.211) norāda, ka atbildot uz Konkurences padomes 2009.gada 25.maija paziņojumu Nr.938 AC sniedz šādu viedokli:

AC nav pārkāpusi Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktu turpmāk aprakstīto iemeslu dēļ.

Vērtējot lietas apstākļus būtiski ņemt vērā, ka 2005.gada beigās²⁰ plašsaziņas līdzekļos un sabiedrībā sākās diskusija par pieaugošo inflāciju un attiecīgi cenu indeksāciju, kas aktualizējās 2006.gada rudenī²¹ un 2007.gada sākumā saistībā ar Dienvidu tilta celtniecību. Prognozes, analīzes un diskusijas par inflāciju (t.sk. tās apmēru), kas paredz cenu palielināšanu atbilstoši inflācijas koeficientam, bija izplatīts temats jebkurā sabiedrībā. Šajā laikā visās nozarēs kļuva aktuālas idejas par nepieciešamību regulāri un periodiski koriģēt cenas atbilstoši inflācijai gan pastāvošo, gan nākamo līgumu attiecību ietvaros. Jo īpaši ceļu un tiltu būves nozarē publiskās diskusijas par inflāciju saistībā ar Dienvidu tilta būvniecību būtiski ietekmēja nozares tirgus dalībnieku plānus un rīcību.

AC pilnīgi patstāvīgi, pamatojoties uz faktiskās situācijas analīzi, 2006.gada beigās un 2007.gada sākumā bija nonākusi pie secinājuma, ka cena, kāda pielīgta 2004.gadā noslēgtajā līgumā ar SIA „Komunālā pārvalde” ir par zemu, jo neatbilst tirgus apstākļiem un izmaksām, un ir nepieciešams vienoties par atbilstošu cenas palielinājumu ar pasūtītāju. Vienīgais veids, kā risināt radušos situāciju, bija izmantot līguma KP 2004/70 7.3.punktu, kas dod tiesības līdzējiem vienoties par vienību cenu izmaiņām. Turklāt līguma 7.3.punkts paredzēja objektīvu mehānismu cenas izmaiņām, proti, palielinājumu par vidējo gada inflācijas koeficientu, kas ir no līdzējiem neatkarīgs, objektīvs un publisks statistikas kritērijs, ar kuru nav iespējams manipulēt. Konkrēti, laika periodā par 2005. un 2006.gadiem gada vidējais inflācijas koeficienta rādītājs bija 6,7% un 6,8%, attiecīgi kopā 13,5%²², kas vienādā mērā attiecās uz visiem tirgus dalībniekiem un nekādā veidā nebija atkarīgs no pušu izteiktās gribas vai saskaņotām darbībām.

AC nav bijusi un nevarētu būt nepieciešamība ietekmēt CTB komerciālo brīvību tirgū, jo 2007.gada februārī AC neatradās konkurējošā stāvoklī ar CTB attiecībā uz SIA „Komunālā pārvalde” kā pasūtītāju saistībā ar AC noslēgtajiem līgumiem. AC turpināja pastāvēt līgumiskās attiecībās ar minēto pasūtītāju, kas nodibinātas atklāta publiskā iepirkuma rezultātā, neatkarīgi nosakot pakalpojuma cenu. Turklāt cenas izmaiņas bija pakļautas stingram un objektīvam, nevis brīvā tirgus regulējumam. Minēto iemeslu dēļ AC privāttiesiska publiskā iepirkuma līguma ietvaros pielīgtas tiesības patstāvīga izmantošana nevar tikt uzskatīta par vienošanos, kuras mērķis ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana.

Ievērojot 1) lietā Nr.p/08/10/11 analizētajā laika periodā sabiedrībā un it īpaši ceļu un tiltu būvniecības nozarē plaši izplatīto diskusiju par inflāciju un cenu indeksāciju (informācija par inflāciju, cenu izmaiņu analīze un inflācijas prognozes bija populārs publiskās aprītes objekts), 2) līguma KP 2004/70 slēgšanas atklāta publiskā iepirkuma kontekstu, 3) iepriekšnoslēgtā privāttiesiskā līguma noteikumu, kas paredzēja cenas palielināšanu par inflācijas koeficientu, 4) AC patstāvīgo un iepriekšpieņemto lēmumu vienoties par cenas atbilstošu palielinājumu, AC uzskata, ka nav veikusi nekādas saskaņošanas darbības ar mērķi panākt ielu asfaltēto segumu uzturēšanas pakalpojumu cenu palielinājumu konkrētajā tirgū. Tāpēc Konkurences padomes secinājums, ka konkrētajā gadījumā ir notikusi vienošanās ar mērķi kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci, ir nepamatots. AC patstāvīga iepriekš pielīgtas tiesības izmantošana par

²⁰ Pārāk daudz nezināmā (<http://www.lvceli.lv/lv/?i=610>); Prognozē būvniecības objektu izmaksas (<http://www.lvceli.lv/LV/Download/?t=pagefile&i=80>).

²¹ Dienvidu tilta būvniecībai vēl nepiešķir papildu līdzekļus (http://www.building.lv/readnews.php?news_id=90383).

²² Latvijas Centrālais statistikas birojs (<http://www.csb.gov.lv/csp/content/?cat=6686>).

objektīvi nosakāmu lielumu nevar tikt uzskatīta par vienošanos ar mērķi kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci.

AC minētās publikācijas (*Pārāk daudz nezināmā, Prognozē būvniecības objektu izmaksas, Dienvidu tilta būvniecībai vēl nepiešķir papildu līdzekļus*) 2005.-2006.gadā tiešām liecina par to, ka šajā laikā ceļu būvniecības nozarē bija aktuāla tēma – inflācija un cenu indeksācija publisko iepirkumu līgumos, t.sk., vēlmes projekta sadārdzināšanos aprēķināt, ņemot vērā nevis vidējo inflāciju, bet gan tieši transporta objektu būvniecības sadārdzinājumu, kura pieaugums gan 2005.gadā, gan 2006.gadā apmēram divarpus reizes lielāks nekā vidējā inflācija.

Kaut gan šādas publiskas diskusijas varēja ietekmēt tirgus dalībnieka plānus un rīcību, jebkuram tirgus dalībnieka pienākums bija ievērot konkurences tiesībās pastāvošo vispārīgo prasību, lai katrs tirgus dalībnieks pats noteiktu savas darbības politiku (it īpaši attiecībā uz cenu veidošanu), kas savukārt stingri aizliedz starp tirgus dalībniekiem tiešus vai netiešus kontaktus, kuru mērķis vai iedarbība ir vai nu ietekmēt faktiskā vai potenciālā konkurenta rīcību tirgū, vai arī atklāt šādam konkurentam rīcību, saskaņā ar kuru tirgus dalībnieks nolēmis vai paredz rīkoties pats vai attiecībā pret to, izraisot konkurences nosacījumus, kuri neatbilst parastajiem attiecīgā tirgus apstākļiem.

Lietā ir iegūta informācija, ka AC un CTB zināja, ka SIA "Komunālā pārvalde" ar tām noslēgusi līdzīgus līgumus. AC valdes priekšsēdētājs E.M. uzskatot, ka AC cenas ir par zemu, aicināja CTB valdes priekšsēdētāju G.Z. iedot CTB aprēķināto sadārdzinājumu. Savukārt CTB projektu vadītājs P.A. minēto informāciju arī nosūtīja AC valdes priekšsēdētājam E.M., e-pasta vēstulē norādot, ka: *„Pielikumā ievietoju vienību izcenojumu izmaiņas, kuras mēs vairs nekorīgēsim..”*. Minētais e-pasts tika nosūtīts 2007.gada 14.februārī. Ja AC un CTB būtu pārliecinātas, ka pakalpojuma cenu iespējams mainīt tikai attiecīgā līguma 7.3.punktā noteiktajā kārtībā, t.i., atbilstoši vidējam gada inflācijas koeficientam, iepriekš minētās AC un CTB darbības nebūtu loģiskas. Arī 2008.gada 30.jūlijā AC valdes priekšsēdētāja E.M. paskaidrojums: *„bet no tā nekas neizdevās, jo līgumā jau bija ierakstīts par kādu koeficientu drīkst palielināt cenas”* norāda uz to, ka iedarbība uz aizsargāto interesi nenotika pārkāpuma faktiskās kļūdas dēļ, kas izpaudās kā kļūda objektā, kaut gan AC un CTB darbību (vienošanās par informācijas apmaiņu) mērķis bija radīt apstākļus cenu paaugstināšanai un mazināt risku, kas nenovēršami rastos, ja katrs tirgus dalībnieks autonomi vērstos pie pasūtītāja SIA „Komunālā pārvalde”. Turklāt jāatzīmē, ka minētās vienošanās par informācijas apmaiņu rezultātā iespējama cenas celšanās konkrētajā tirgū.

Par horizontālās karteļa vienošanās pazīmēm starp tirgus dalībniekiem liecina konkurentu vienprātīgas, apzinātas un mērķtiecīgas darbības, kas vērstas uz kopējas rīcības saskaņošanu un konkurences deformēšanu.

Ņemot vērā minēto, Konkurences padome uzskata, ka AC viedoklis nav pamatots, tās minētie argumenti noraidāmi.

AC lūdz Konkurences padomi ņemt vērā, ka ierobežojumi attiecībā uz lietas materiālu kopiju skaitu (20 lapas, ar papildus pamatojumu 33 lapas), kurus iespējams saņemt (neraugoties uz samaksas garantiju), ierobežo AC iespējas pilnvērtīgi aizstāvēt savas tiesības un izteikt viedokli ierobežotajā termiņā (10 dienas) pirms Konkurences padomes lēmuma pieņemšanas.

Saskaņā ar Konkurences likuma 26.panta sesto daļu Konkurences padome rakstveidā paziņo procesa dalībniekiem, ka ir iegūta informācija, kas nepieciešama lēmuma pieņemšanai. Atbilstoši Konkurences likuma 26.panta septītajai daļai procesa dalībnieki var iepazīties ar lietu, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju 10 dienu laikā no šā panta sestajā daļā noteiktā paziņojuma saņemšanas brīža. Minētais

paziņojums AC tika nosūtīts 2009.gada 25.maijā (vēstule Nr.938). 2009.gada 2.jūnijā AC pārstāvji Konkurences padomes telpās iepazinās ar lietas Nr.p/08/10/11 materiāliem (izņemot ierobežotas pieejamības informāciju). Kā arī, pamatojoties uz 2009.gada 2.jūnija iesniegumu, AC pārstāvji saņēma lietas Nr.p/08/10/11 materiālu kopijas, kuras bija nepieciešamas AC viedokļa izteikšanai minētajā lietā, kopā 53 lapas. AC pārstāvjiem netika ierobežots iepazīšanās laiks ar lietas materiāliem, AC pārstāvji nav pauduši vēlmi atkārtoti vai papildus iepazīties ar lietas materiāliem, nav saņemts AC pārstāvju lūgums izsniegt vēl citas lietas Nr.p/08/10/11 materiālu kopijas. Līdz ar to Konkurences padome uzskata, ka AC tika nodrošinātas Konkurences likuma 26.panta septītajā daļā paredzētās tiesības, savukārt AC argumenti, ka tai bija ierobežotas iespējas pilnvērtīgi aizstāvēt savas tiesības un izteikt viedokli, nav pamatoti.

5. Naudas soda aprēķins

Saskaņā ar Konkurences likuma 12.panta pirmo daļu „ja Konkurences padome konstatē tirgus dalībnieku darbībās šā likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpumu konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu”.

Konkurences padome uzskata, ka uzlikt tiesisko pienākumu tirgus dalībniekiem nav pamata, jo pārkāpums ir izbeigts.

Pamatojoties uz lietderības apsvērumiem un samērīguma principu, kurš paredz, ka labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam, Konkurences padome secina, ka administratīvā akta izdošana attiecībā pret AC un CTB ir nepieciešama, piemērota, vajadzīga un atbilstīga, lai sasniegtu tiesisku mērķi, proti, sodītu pārkāpēju par tā veikto pārkāpumu. Saskaņā ar taisnīguma principu, par katru izdarīto pārkāpumu pārkāpējam jāpiemēro samērīgs sods. Turklāt administratīvā akta izdošana un pārkāpēju sodīšana ir nepieciešama, lai atturētu citus tirgus dalībniekus no Konkurences likuma pārkāpšanas. Konkurences padome secina, ka ar citiem līdzekļiem, kas mazākā mērā ierobežotu privātpersonas tiesības, tiesisko mērķi sasniegt nav iespējams.

Tā kā konkrētajā gadījumā aizliegtās vienošanās pārkāpums ir noticis starp konkurentiem, tad saskaņā ar Konkurences likuma 12.panta trešo daļu Konkurences padome ir tiesīga uzlikt konkurentiem naudas sodu līdz 10 procentu apmēram no to pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 500 latu katram.

Lai noteiktu naudas soda apmēru, Konkurences padome izvērtēja pārkāpumu atbilstoši Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumiem Nr.796 "Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem" (turpmāk tekstā - Noteikumi Nr.796) kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajā daļā noteiktajiem lēmuma satura noteikšanas pamatprincipiem.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 3.punktu „naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas”.

Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums AC un CTB darbībās tiek konstatēts 2009.gada 18.jūnijā, tādējādi naudas soda apmērs ir aprēķināms no minēto tirgus dalībnieku neto apgrozījuma 2008.gadā. Saskaņā ar 2009.gada 2.jūnija CTB vēstules Nr.139 pielikumā pievienoto „Peļņas vai zaudējumu aprēķinu”, tās neto apgrozījums 2008.gadā bija LVL 7 974 179. Atbilstoši 2009.gada 3.jūnija AC vēstulei Nr.312 pielikumā pievienotajam „Peļņas vai zaudējumu aprēķinu”, tās neto apgrozījums 2008.gadā bija LVL 11 944 640 (minētajā vēstulē norādīts, ka AC 2008.gada pārskats vēl nav apstiprināts dalībnieku sapulcē).

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 13.punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 14.punktu, nosakot pārkāpuma smaguma pakāpi, ņem vērā:

- pārkāpuma veidu. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 15.punktu pēc pārkāpuma veida horizontāla karteļa vienošanās ir uzskatāma un kvalificējama kā sevišķi smags pārkāpums;

- pārkāpuma radītās vai iespējamās sekas. Lietas izpētes gaitā tika iegūti pierādījumi par procesa dalībnieku piedalīšanos informācijas apmaiņā, kura attiecas uz cenām, ar mērķi kavēt, ierobežot un deformēt konkurenci. Minētās AC un CTB darbības bija vērstas uz kaitējuma nodarīšanu noteiktām interesēm, kaut gan tieša iedarbība uz aizsargāto interesi nenotika pārkāpuma faktiskās kļūdas dēļ, kas izpaudās kā kļūda objektā. Savukārt turpinot darboties asfalta segumu uzturēšanas tirgū Kurzemes reģionā, AC varēja ņemt vērā informācijas apmaiņas rezultātā tās rīcībā nonākušās konkurenta CTB pakalpojumu cenas, jo detalizēta sensitīva informācija nonākot otra tirgus dalībnieka rīcībā var ietekmēt tā rīcību tirgū. Līdz ar to, kā iespējamās pārkāpuma sekas varēja būt konkurences deformēšana šajā tirgū, kā rezultātā notiktu cenu paaugstināšanās konkrētajā tirgū;

- katra iesaistītā tirgus dalībnieka lomu pārkāpumā. Lietas izpētes laikā nav iegūti pierādījumi, ka kāds no pārkāpumā iesaistītajiem tirgus dalībniekiem būtu bijis pārkāpuma iniciators, kā arī, kuram no pārkāpējiem bija aktīva vai pasīva loma pārkāpumā.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18.4.apakšpunktu, ja izdarīts sevišķi smags pārkāpums, naudas soda apmēru nosaka no 1,5 līdz 7 procentiem no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Ņemot vērā minētos apstākļus, naudas sods nosakāms AC 1,5% apmērā no tās 2008.gada neto apgrozījuma un CTB 1,5% apmērā no tās 2008.gada neto apgrozījuma. 1,5% no AC neto apgrozījuma LVL 11 944 640 ir LVL 179 169,60 un 1,5% no CTB neto apgrozījuma LVL 7 974 179 ir LVL 119 612,68.

Saskaņā ar noteikumu Nr.796 17.punktu kopējo naudas soda apmēru par vienu pārkāpumu aprēķina, summējot saskaņā ar šo noteikumu 18. un 19.punktu noteiktos naudas sodus.

Ņemot vērā to, ka lietā ir konstatēts viens pārkāpums, kurš noticis 2007.gada sākumā, un kura ilgums pārsniedz gadu, atbilstoši Noteikumu Nr.796 19.1.apakšpunktam, saskaņā ar šo noteikumu 18.punktu noteikto naudas soda apmēru nepalielina. Tādējādi saskaņā ar Noteikumu Nr.796 17.punktu nav pamata palielināt naudas soda apmēru.

Konkurences padome nekonstatē, ka lietā pastāv AC atbildību pastiprinoši apstākļi, lai palielinātu naudas soda apmēru atbilstoši Noteikumu Nr.796 21.punktam.

Saskaņā ar noteikumu Nr.796 23.2.apakšpunktu kopējo naudas soda apmēru var samazināt, ja tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījums tirgū, kurā noticis pārkāpums, ir mazāks par 10 procentiem no šā tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma. Ņemot vērā to, ka AC neto apgrozījums 2008.gadā bija LVL 11 944 640, bet apgrozījums asfalta segumu uzturēšanas tirgū Kurzemes reģionā bija LVL 458 717 (saskaņā ar 2009.gada 3.jūnija AC vēstulē Nr.312 sniegto informāciju), Konkurences padome uzskata par pamatotu samazināt AC naudas sodu līdz 0,75 procentiem no AC neto apgrozījums 2008.gadā, t.i., LVL 89 584,80.

Konkurences padome nekonstatēja, ka lietā pastāvētu Noteikumu Nr.796 21.punktā un 23.1.apakšpunktā minētie apstākļi, lai CTB palielinātu vai samazinātu naudas soda apmēru.

Tomēr Konkurences padome uzskata par pamatotu samazināt pārkāpējiem AC un CTB naudas sodu, ievērojot:

1) tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu, kurš paredz, ka iestāde, piemērojot tiesību normas, izmanto tiesību normu interpretācijas pamatmetodes, lai sasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu;

2) samērīguma principu, kurš paredz, ka labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam. Konkrētajā situācijā Konkurences padome uzskata, ka labums sabiedrības interesēm, var tikt sasniegts ar mazāku naudas soda apmēru, nekā aprēķinātais apmērs.

Nemot vērā minēto, Konkurences padome uzskata, ka naudas sods nosakāms šādā apmērā: AC – LVL 29 862, CTB – LVL 39 871.

Ievērojot iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 11.panta pirmās daļas 1.punktu, 12.panta pirmo un trešo daļu, Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā minētajiem pārkāpumiem” 3., 13., 14., 15., 16., 17.punktu, 18.4., 19.1., 23.2.apakšpunktu, kā arī Administratīvā procesa likuma 8., 13., 65. un 66.pantu, Konkurences padome

n o l ē m a:

1. Konstatēt Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumu SIA „Aizputes ceļinieks” un SIA „Ceļu, tiltu būvnieks” darbībās.

2. Uzlikt SIA „Aizputes ceļinieks” naudas sodu LVL 29 862 (divdesmit deviņi tūkstoši astoņi simti sešdesmit divi lati) apmērā. Uzlikto naudas soda summu 45 dienu laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (Valsts kasē Reģ.Nr.90000050138, konta Nr.LV93TREL1060001010900, kods TREL1V22), norādot šī lēmuma datumu un numuru. Uzlikt SIA „Aizputes ceļinieks” pienākumu 10 dienu laikā pēc minētā termiņa notecējuma paziņot Konkurences padomei par uzliktā naudas soda samaksu.

3. Uzlikt SIA „Ceļu, tiltu būvnieks” naudas sodu LVL 39 871 (trīsdesmit deviņi tūkstoši astoņi simti septiņdesmit viens lats) apmērā. Uzlikto naudas soda summu 45 dienu laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (Valsts kasē Reģ.Nr.90000050138, konta Nr.LV93TREL1060001010900, kods TREL1V22), norādot šī lēmuma datumu un numuru. Uzlikt SIA „Ceļu, tiltu būvnieks” pienākumu 10 dienu laikā pēc minētā termiņa notecējuma paziņot Konkurences padomei par uzliktā naudas soda samaksu.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8. panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

I. Jaunzeme